

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Bc. Tomáš Kříklán
Název diplomové práce: Focus on correct English pronunciation in lower secondary schools
Důraz na správnou anglickou výslovnost na základních školách
Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Lucie Betáková, Ph.D.
Oponent diplomové práce: Mgr. Jaroslav Emmer

- I. Cíl práce a jeho naplnění:
- 1. Cíl práce byl stanoven a naplněn v souladu s tématem**
 - Cíl práce byl naplněn s drobnými nedostatky
 - Cíl práce byl adekvátní, ale jen částečně naplněný
 - Stanovený cíl nebyl naplněn
- II. Struktura práce:
- Logická, jasná a přehledná
 - 2. Přiměřená**
 - Uspokojivá
 - Nevhodná
- III. Práce s literaturou:
- Výborná: zvoleny a použity vhodné prameny v patřičném rozsahu, přesná práce s citacemi, kritická analýza zdrojů
 - 2. Velmi dobrá práce s adekvátními prameny v patřičném rozsahu**
 - Průměrná práce s literaturou
 - Slabá, chybná nebo nedostačující
- IV. Prezentace a interpretace dat:
- Systematická, logická prezentace, originální a důsledná interpretace
 - 2. Velmi dobrá prezentace dat, úspěšný pokus o jejich interpretaci**
 - Uspokojivá prezentace i interpretace dat
 - Neodpovídající prezentace, nedostatečná analýza výsledků
- V. Formální stránka:
- Odpovídá všem stanoveným požadavkům
 - 2. Obsahuje drobné formální chyby**
 - Nesplňuje některé zásadní požadavky
 - Nesplňuje většinu stanovených požadavků

- VI. Jazyková úroveň práce:
1. Výborná
 - 2. Velmi dobrá**
 3. Dobrá
 4. Podprůměrná

- VII. Náročnost zpracování tématu:
- 1. Velmi vysoká**
 2. Vysoká
 3. Střední
 4. Nízká

- VIII. Přínosy práce:
1. Originální zpracování a názory, předkládá nová zjištění
 - 2. Práce je v daném oboru přínosná, ale neobsahuje originální a nová zjištění**
 3. Průměrné, omezené využití výsledků práce
 4. Nedostatečné, práce nemá jasný přínos pro obor

Vyjádření oponenta diplomové práce:

Anglicky psaná diplomová práce s názvem *Focus on correct English pronunciation in lower secondary schools* se zabývá výukou výslovnosti v hodinách angličtiny na druhém stupni základních škol v České republice. Výslovnost bývá často upozaděna, a ačkoli se jedná o zásadní aspekt mluvené komunikace, mnohdy je vnímána spíše jako nástavba nebo něco přirozeného, čemu se není potřeba příliš explicitně věnovat. Opak je však pravdou, výslovnost je jednou z dílčích schopností mluvčího, a jak upozorňuje např. Geoffrey Leech (1981), výslovnost je první úrovní dekódování textu posluchačem. V případě, že se již na první úrovni vyskytnou zásadní nedostatky, nikdy nedojde na dekódování ostatních úrovní textu, tedy úroveň syntaktickou a lexikální. Práce je tradičně rozdělena na část teoretickou a výzkumnou.

V teoretické části se autor nejprve věnuje kurikulárním dokumentům, v nichž je ukotvena výuka angličtiny, respektive cíle, kterých by mělo být při výuce dosaženo. Autor poukazuje na fakt, že obecné (rámcové) dokumenty typu CEFR či FEP EE jsou vždy interpretovány jednotlivými školami, které se řídí vlastními programy. V další části autor popisuje segmentální a suprasegmentální jevy spojené s výslovností. Poukazuje na rozdíly mezi českým a anglickým inventářem fonémů a vysvětluje základní terminologii. V oblasti suprasegmentální se autor věnuje slovnímu přízvuku, intonaci a kvalitě.

Velmi zajímavá je část, kde autor popisuje výslovnostní modely pro výuku výslovnosti. Autor zde jednotlivě prezentuje tři potenciální výslovnostní modely (RP, ELF a EFL), které jsou největšími kandidáty pro výuku, přičemž vždy komentuje některé aspekty typické pro daný model a hodnotí jejich „důležitost“ pro nerodilé mluvčí. U RP se pak dopouští drobné chyby, neboť popisuje *the idea of it* [ðɪ ɪɪˈdɪə əv ɪt] jako případ *linking* [r], ačkoli se jedná o *intrusive* [r], které je po dlouhou řadu let předmětem diskuze z hlediska přijatelnosti (autor také

v tomto případě používá nesprávný symbol pro dvojhlásku, která je standardně transkribována /aɪ/).

V další části autor komentuje na specifické problémy českých mluvčích v oblasti anglické výslovnosti a selektivně zmiňuje některé běžné prohřešky, se kterými se můžeme běžně setkat (nesprávná výslovnost fonémů /ð/ a /θ/, pozice slovního přízvuku), přičemž hlavní důvod přisuzuje absenci daných prvků/jevů v mateřském jazyce. Více se pak věnuje minimálním párům (*thick x sick*), aspiraci explozív /p, t, k/ a slovnímu přízvuku spolu s redukcí nepřízvučných slabik. Následuje historický popis metod výuky jazyka a jejich hlavních aspektů, poté autor popisuje současný přístup vycházející především komunikativní metody. Autor popisuje jednotlivé způsoby výuky výslovnosti a roli vyučujícího, roli studenta, a další ovlivňující faktory (věk, motivace, mateřský jazyk aj.)

Ve výzkumné části autor nejprve zkoumá míru zastoupení výslovnostních cvičení v učebnicích používaných pro výuku na jím vybraných základních školách, přičemž vždy konfrontuje svá zjištění s původními hypotézami. V této části se ukazuje, že autorova očekávání ohledně začlenění výslovnostních cvičení byla odlišná od jeho zjištění. Podstatnější část autorova výzkumu pak činí náslechy v hodinách, v nichž autor monitoroval průběh výuky a míru zastoupení výuky výslovnosti. Autorovi hypotézy byly v tomto ohledu velmi skeptické, jelikož očekával upozadění výslovnosti na úkor ostatních jazykových dovedností, což je pravděpodobně dáno autorovou zkušeností (jak ostatně sám připouští). Nutno však podotknout, že z autorových zjištění se některé jeho hypotézy jeví velmi blízké reálné situaci. Autor shrnuje a komentuje jednotlivá zjištění ohledně výslovnosti vyučujících, jejich mluvení česky, míru produkce mluveného jazyka ze strany studentů (a zastoupení jednotlivých aktivit), způsob korekce výslovnostních prohřešků a využití audiovizuálních materiálů.

V poslední části autor předkládá výsledky dotazníkového šetření mezi vyučujícími, kde se jich explicitně ptá na jejich přístup k výuce výslovnosti. V této části je zajímavé pozorovat, že názor vyučujících často neodpovídá realitě, což poukazuje na všeobecný problém sebereflexe a disproporce mezi tím, co si myslíme, že děláme, a tím, co opravdu děláme. Závěrem autor komentuje, že v kurikulárních dokumentech chybí konkrétní cíle týkající se výslovnosti a nalezneme v nich pouze formulace typu „*pupils shall be able to read appropriate texts aloud fluently and (...) respect the rules of pronunciation*“. Zároveň správně podotýká, že role vyučujícího je při výuce výslovnosti nesmírně důležitá, jelikož je pro své studenty výslovnostním modelem.

Tuto práci lze celkově považovat za přínosnou v oblasti výuky cizích jazyků, neboť poukazuje na palčivé problémy spojené s oblastí výuky výslovnosti. Výslovnost je vlivem tradičních metod výuky neustále příliš opomíjena na úkor slovní zásoby a gramatiky a přístup k její výuce je selektivní a neefektivní. Práce sice nepřináší nová zjištění, nicméně dokumentuje

stávající situaci a poukazuje na aspekty výuky výslovnosti, na kterých je třeba pracovat a zlepšovat je.

Z formálního hlediska je práce psána kultivovanou spisovnou angličtinou, občas se objevují prohršky proti jazykové normě, zejména pak stylistického charakteru:

Str. 7 „*do no occur*“ namísto *not*

Str. 12 „*not only it is*“ chybí inverze podmětu *it* s pomocným *is*

Str. 12 „*origins*“ použito namísto *originates*

Str. 13 „*English is number one language*“ chybí člen před *number*

Str. 13, 34 *regardless* následováno substantivem bez předložky *of*

Str. 15 „*two last consonants*“ nesprávný slovosled

Str. 39 „*anyway*“ stylisticky nevhodný výraz pro akademický styl

Str. 41 „*much usefuf*“ agramatická konstrukce

Str.44 „*an important thing is the author is Czech*“ stylisticky nevhodná konstrukce (elipsa a slovosled)

Str. 65 „*that is right*“ stylisticky nevhodný hodnotící komentář

V části (10), kde autor popisuje svá zjištění, obsahuje velký počet krátkých vět bez jakýchkoli kohezivních prostředků. Určité části tak působí jako výčet bodů, nikoli však jako souvislý, koherentní text. Autor také některé poznatky několikrát zbytečně opakuje. V kontextu celé práce se však nejedná a nikterak závažné prohršky.

Tato práce splňuje požadavky kladené na tento typ prací, a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

Navrhované hodnocení: **ve l m i d o b ř e**

Otázky k obhajobě

1. You consider EFL model to be the most appropriate for pronunciation teaching of Czech learners. Why is that? Where can we find a comprehensive description of such a model?
2. You list *The pupil shall read texts of appropriate length aloud fluently respecting the rules of pronunciation*. as the only pronunciation reference in FEP EE. Do you consider this a practical skill for life?
3. Several times throughout the thesis, you talk about *comfortable intelligibility* (also quoting Jenkins). How do we define this term?

Podpis oponenta diplomové práce:

Datum: 16. 8. 2019